

Fritz Läderach

Met een levensproductie van over de 130.000 kg melk staat de zestienjarige Pickelochter Pergola symbool voor de fokkerij bij de familie Läderach.

Zwitserland

Aantal koeien:	40
Melkquotum:	350.000 liter
Hoeveelheid land:	50 hectare
Aantal stuks jongvee:	60

Fritz Läderach

Bedrijf op de overgang tussen vlak en hellend gebied

Koebellen symbolisch opgehangen

Het ruwvoer wordt handmatig verdeeld

Koeien in de zomer overdag op de grupstal

Fritz Läderach zoekt met 350.000 liter melk naar economisch optimum

Fokken voor meerwaarde

Koefamilies staan voor Fritz Läderach uit het Zwitserse Worb nog altijd centraal in de fokkerij. Met de 93 puntenstammoeder Palme (v. Pickel) onderstreept hij zijn fokdoel. 'Ik zoek economische en gebruiksvriendelijke koeien, koeien om mee te werken.'

tekst **Annelies Debergh**

Moeilijk bereikbaar langs een eenvoudige zandweg ligt het bedrijf van Fritz Läderach in Worb. Zoals veel van de Zwitserse bedrijven is ook dit een familiebedrijf. Met vijftig hectare grond en 350.000 kilogram melk spreekt Läderach over een gemiddelde omvang. Toch houdt hij groei bewust af. 'Ik vraag me altijd af waarom iedereen altijd spreekt over groeien.' Läderach ziet geen reden tot uitbreiden. 'Voor meer melk is er geen ruimte in onze melkfabriek en plezier houden in je vak is voor mij minstens zo belangrijk. Het bedrijf loopt nu lekker, meer koeien hoeft voorlopig niet.'

Gemakkelijk melk geven

Het melkveebedrijf in Worb telt een vrijwel zuiver roodbonte veestapel. In de aanbindstal staan de melkkoeien en de hoogdrachtige pinken in twee rijen met de kop naar elkaar. Met veertig melkkoeien en zestig stuks jongvee is een vrij groot vervangingspercentage mogelijk. Dat blijkt er niet te zijn. 'Zestig tot zeventig procent van de eerstekalfsdieren die hier aan de melk komt, verkoop ik later weer als eerste- of tweedekalfskoe. Zo haal ik meerwaarde uit fokkerij.' Vanwege de verkoop van vaarzen en tweedekalfsdieren ziet Fritz Läderach

fokkerij als een belangrijk onderdeel in zijn bedrijfsvoering. 'Maar ik streef niet naar koeien om mee naar de keuring te gaan. Ik zoek naar economische en gebruiksvriendelijke koeien, koeien om mee te werken.' Gemiddeld komt de roodbonte veestapel op een productie van 9000 kg melk met 4,2% vet en 3,4% eiwit. Door het grote aantal vaarzen dat aan de melk komt, is de gemiddelde productie niet opvallend hoog, geeft Läderach aan. 'Het laatste accent ligt hier ook niet op melk. Dat de productie door het grote aantal vaarzen soms sterk varieert, vind ik niet erg. Ik kies veel liever voor iets minder melk en gemakkelijk produceren.' Joyboyzoon Marko en Bradzoon Savard zijn twee stieren die het bedrijf veel heeft ingezet. Ook van de roodfactorstier Acme lopen enkele dochters in de stal. 'Eigenlijk sta ik gewoon voor alle stieren open', geeft de fokker toe. Maar met name de koefamilie vindt hij belangrijk. 'Keer op keer stel ik vast dat de stieren die het op indexvlak goed doen, uit de betere koefamilies stammen.' Läderach houdt even halt bij twee dieren die helemaal voor in de aanbindstal staan. Als eerste staat er de 91 punten Savardochter Palme, in de derde lactatie goed voor 10.230 kg melk met 4,15%

Zwartbontbloed dringt de fokkerij enkel binnen aan de hand van roodfactorstieren

Nog meer dan deze twee koeien krijgt hun moeder waardering van de fokker. Hij wijst op de zestien jaar oude Pickelochter die even verder aan de overkant van de stal staat. De 93 punten Pergola bereikte in 2008 de grens van honderd ton melk en is nu op weg naar tien ton vet en eiwit. 'Ze zit nu op 129.000 kg levensproductie met 4,03% vet en 3,43% eiwit en ze is weer drachtig.' Läderach geeft de koe een waarderend klopje op de flanken. Als alles goed gaat, kalft ze deze zomer voor de twaalfde keer, nu van de stier Barbwire. 'Die koe staat symbool voor onze fokkerij. Ik zou er wel een stal vol van willen melken.'

Centraal op de voergang liggen de kuilblokken gras en mais, die nog handmatig worden gevoerd. Alle ruwvoerbestanddelen zijn op het bedrijf zelf geproduceerd. Het bouwplan omvat 35 hectare ruwvoerteelten, waaronder vijf hectare mais, tien hectare intensief uitgetuurd grasland en twintig hectare natuurlijk grasland. De rest van het areaal wordt ingevuld met gerst, tarwe en aardappelteelt.

Steile hellingen

In de warmere zomermaanden gaan de koeien alleen 's nachts naar buiten. Overdag blijven de dieren op stal. 'Een derde van de weiden is vlak, een derde

licht hellend en een derde heeft een steile ligging. Intensieve uitbating van het gras kan alleen in de vlakke gebieden. De steile gebieden gebruiken we enkel voor begrazing', vertelt Läderach. De melk van het bedrijf gaat naar een plaatselijke melkverwerker. Van de 2,5 miljoen kg melk die het zuivelbedrijf verwerkt, gaat ongeveer 1,8 miljoen kg in producten voor lokale consumptie. 'De rest van de melk gaat naar Zwitserlands grootste melkverwerker, maar bulkmarktproductie zie ik helemaal niet zitten', legt Läderach nog uit. Hij is zich goed bewust van het verwerkingstraject van de eigen geproduceerde melk. Läderach beurde de afgelopen wintermaanden een melkprijs van 48 eurocent per liter. Hij is sceptisch ten aanzien van de wereldwijde ontwikkelingen van de melkveehouderij en kijkt kritisch naar groei. 'Het is belangrijk om een open blik te hebben', vindt hij. 'Maar met 350.000 liter melk hebben we nu een goed inkomen en zijn alle productiefactoren in een goed evenwicht. Waarom zouden we dan meer koeien willen melken?'

Liefde voor het vak

Läderach vindt het belangrijk om als stagebedrijf voor studenten uit het landbouwwonderwijs te fungeren. Op jaarbasis kunnen zo twee jongeren aan de slag op het melkveehouderijbedrijf. 'Daarbij vind ik het belangrijk om ook de liefde voor het vak bij te brengen aan de studenten.' Hij wijst op het omgaan met koeien en noemt ook de fokkerij. 'Houden van je vak is belangrijk. Daar staat op valt alles mee, in de eerste plaats de economische resultaten op je bedrijf.' Hier in Worb is het beroep van melkveehouder nauw verweven met hobby. En daar houdt Fritz Läderach het graag op. 'Ik hou van duurzame en productieve koeien', vat hij de fokkerij samen. 'Ik wil in de eerste plaats een veestapel waar ik goede resultaten mee kan halen. Zolang al die factoren in evenwicht zijn, ben ik prima tevreden.'